

Samferdselsdepartementet

Postboks 8010 Dep

0030 OSLO
MOTTATT

23 FEB 2011

Saksbehandler: PEHAM
Telefon (direkte): 37017423

Deres ref.:
Vår ref.: 2010/2493-6

Vår dato: 23.02.2011
Løpenr.: 5586/2011

Forslag om endring av vegtrafikkloven § 40 A annet ledd og forslag til ny forskrift om særlige sikringstiltak ved skoleskys i buss - høring

Fylkestinget i Aust-Agder behandlet i sak 5/11, forslag om endring av vegtrafikkloven § 40 A annet ledd og forslag til ny forskrift om særlige sikringstiltak ved skoleskys i buss - høring.

Fylkestingets vedtak fremgår av vedlagte saksdokumenter.

Vennlig hilsen

Petter Hammarstrøm
rådgiver

Vedlegg: Fylkestingssak 5/11 med vedtak.

Saksframlegg

Dato: 11.01.2011
Arkivref: 2010/2493-684/2011 / Q10/&00

Saksbehandler: Petter Hammarstrøm

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
11/5	Fylkestinget	21.02.2011

FORSLAG OM ENDRING AV VEGTRAFIKKLOVEN § 40 A ANNET LEDD OG FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM KRAV TIL SÆRLIGE SIKRINGSTILTAK VED SKOLESKYSS I BUSS - HØRING

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

1. Fylkestinget i Aust-Agder er av den prinsipielle oppfatning at det er fylkeskommunens ansvar å organisere og dimensjonere skoleskyssen i fylket.
2. Når det gjelder de foreslåtte endringer i vegtrafikkloven mv. vil fylkestinget avgir følgende uttalelse:
  - a. Aust-Agder fylkeskommune gir sin støtte til den foreslåtte endring av vegtrafikklovens § 40 a annet ledd.
  - b. Fylkeskommunen støtter forslaget om ny forskrift om særlige sikringstiltak ved skoleskyss i buss.
  - c. Fylkeskommunen mener prinsipielt at eventuelle merkostnader fylkeskommunen blir påført som følge av endring av vegtrafikkloven og innføring av ny forskrift, fullt ut må kompenseres av staten.
  - d. Fylkeskommunen anbefaler at en eventuell ny forskrift om sikring av skolebartransporten også får virkning for den del av transporten som kommunene har ansvaret for.

Komitebehandling - 15.02.2011

Komiteen avgir enstemmig innstilling i samsvar med fylkesrådmannens tilrådning i saken.

Behandling i plenum – 21.02.2011:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Dermed var fylkesrådmannens tilrådning / komiteinnstillingen vedtatt.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen anbefaler at fylkestinget i Aust-Agder støtter forslaget om endring av vegtrafikklovens § 40 a annet ledd. Fylkesrådmannen anbefaler også å støtte forslaget til ny forskrift om krav til særlige sikringstiltak ved skoleskys i buss.

Endringene er i tråd med de vedtak om sikring av skolebarntransporten som tidligere er fattet av fylkestinget i Aust-Agder. Ny forskrift vil få virkning fra skoleåret 2015 / 2016.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Samferdselsdepartementet varslet fylkeskommunene i brev datert 10. juli 2009 at departementet ikke ville gi fylkeskommunene særskilt pålegg om sikring av skolebarntransporten. Departementet mente den gang at fylkeskommunene gjennom kjøp av rutetjenester/andud skulle sette de nødvendige krav til denne transporten. Departementet har endret syn i saken og ser det nå nødvendig å innføre en forskrift som regulerer fylkeskommunenes gjennomføring av skolebarntransporten. Innføring av en forskrift om regulering av skolebarntransporten krever etter departementets vurdering en endring av vegtrafikklovens § 40 a. Forslag til ny tekst i vegtrafikklovens § 40 a og forslag til ny forskrift er sendt på høring til alle fylkeskommunene blant andre. En eventuell ny forskrift vil få virkning fra skoleåret 2015/2016.

3.1 Tidligere vedtak og andre føringer

Fylkestinget i Aust-Agder vedtok i møtet 13.10.2009:

1. *Aust-Agder fylkeskommune vil fra neste avtaleperiode fra 2013 sette krav om bruk av universelt utformet bussmateriell for flest mulig strekninger.*
2. *Aust-Agder fylkeskommune vil i forbindelse med anbud / forlengelse av avtaler med busselskapene stille krav om sitteplass med setebelte for alle elever i skolebarntransport som utføres med klasse II buss. Frem til 2013 vil fylkeskommunen i dialog med selskapene organisere skoleskysen slik at bruk av ståplasser minimaliseres innenfor inngåtte avtaler.*
3. *Det må være en målsetning at det i rimelig tid før 2013 blir sitteplass for alle passasjerer som utføres med klasse II buss. For å følge opp dette, må det innrapporteres årlig om ståplassreduksjoner.*

Fylkestinget i Aust-Agder vedtok i møtet 14.12.2010:

1. *Innspill fra selskapene angående miljø, sikkerhet og universell utforming danner grunnlag for å forlenge avtalene med selskapene.*
2. *Dagens avtaler med rutebilselskapene som utløper 31.12.2012, forlenges med 2 år frem til 31.12.2014 for Nettbuss Sør AS, og med 4 år frem til 31.12.2016 for Birkeland Busser AS, Frolandsruta, L/L Setesdal Bilruiter og Telemark Bilruiter AS.*
3. *Fylkesutvalget gis fullmakt til å inngå avtale om et nytt vedlegg C med det enkelte selskap. Vedlegget skal inneholde varighet på forlengelsen og det enkelte selskap sin forsterkede og forserte satsing innen miljø, sikkerhet og universell utforming.*

- 4 *Ordringen med å avsette 1 mill. kroner til miljø- og utviklingstiltak forlenges i 2013, 2014 og deretter reduseres bevilgningen relativt i forhold til selskapenes ruteproduksjon.*
- 5 *Fylkeskommunen vil i dialog med selskapene se på hvordan skoleskyssen organiseres slik at bruk av ståplasser minimaliseres innenfor inngåtte avtaler.*

3.2 Problemstillinger

Vegtrafikklovens § 40 a lyder:

"Fylkeskommunen har et ansvar for å tilrå og samordne tiltak for å fremme trafikksikkerhet i fylket.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om at fylkeskommunen, i Oslo Oslo kommune, pålegges å utarbeide og gjennomføre ulike tiltak knyttet til trafikksikkerhet."

Departementet har etter vurdering kommet til at bestemmelsen ikke gir hjemmel til å pålegge fylkeskommunene å dimensjonere skoleskyssen slik at alle skoleelever skal tilbys sitteplass med belte.

Den foreslåtte endring av vegtrafikklovens § 40 a vil lyde:

"Fylkeskommunen har et ansvar for å tilrå og samordne tiltak for å fremme trafikksikkerhet i fylket.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om at fylkeskommunen, i Oslo Oslo kommune, pålegges å utarbeide og gjennomføre ulike tiltak knyttet til trafikksikkerhet, herunder tiltak på vegnettet."

Departementet ønsker å innføre en ny forskrift om krav til særlige sikringstiltak ved skoleskyss i buss. Forslaget til ny forskrift lyder:

Fastsatt av Samferdselsdepartementet med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr 4 (vegtrafikkloven) § 40 a annet ledd.

§ 1 *Formål*

Formålet med forskriften er å styrke skoleelevers trafikksikkerhet ved skoleskyss i buss.

§ 2 *Forskriftens virkeområde*

Forskriften gjelder skoleskyss i buss, med unntak av skoleskyss som finner sted i buss klassifisert som "Klasse I" (bybuss), jfr. forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 § 8-1 nr. 2.

§ 3 *Fylkeskommunens dimensjoneringsforpliktelse*

Fylkeskommunen plikter å dimensjonere skoleskyssstilbudet ut fra at alle skoleelever med rett til gratis skyss etter reglene i lov 17. juli 1998 nr 61 ("Opplæringslova") kapittel 7 og lov 4. juli 2003 nr. 84 ("Privatskolelova") § 3-7 skal ha sitteplass med bilbelte fastmontert. Fylkeskommunens dimensjoneringsforpliktelse er begrenset til det skoleskyssstilbud fylkeskommunen har ansvar for etter opplæringslova § 13-4 første ledd tredje punktum, jf kapittel 7.

Første ledd får ikke virkning for transportkontrakter inngått forut for ikrafttredelse av denne forskrift og som utløper innen oppstart skoleåret 2015/2016. Dersom en inngått transportkontrakt blir forlenget etter ikrafttredelse av denne forskrift, får første ledd likevel virkning for den forlengede transportkontrakten.

§ 4 Tilsyn

Departementet fører tilsyn med fylkeskommunens oppfyllelse av de plikter som er pålagt i denne forskrift. For øvrig gjelder reglene i lov 25. september 1992 nr. 107 kap. 10 A om statlig tilsyn med kommunen eller fylkeskommunen.

§ 5 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra det tidspunkt departementet bestemmer.

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

Aust-Agder fylkeskommune har avtaler med nåværende rutebilselskaper ut 2014 og 2016.

Fylkestingets vedtak om sitteplass og setebelter for skolebartransport utført med busser i klasse II oppfyller de krav som forskriften fastsetter. Alle busser i klasse II i skolebartransport i Aust-Agder vil oppfylle kravene før forskriften trer i kraft fra skoleåret 2015 /2016. Selskapene har i stor grad oppfylt, eller er i ferd med å oppfylle gjeldende krav til miljø, sikkerhet og universell utforming. Langsiktighet i avtalene med Aust-Agder fylkeskommune gjør at selskapene i større grad kan foreta en fornyelse av vognparken og forsterke og forsere sin innsats innenfor sikkerhet. Selskapenes innspill viser at de fleste vil ha setebelter i bussene fra 2011, med unntak av Telemark bilruter som vil ha setebelter i alle bussene fra 2012. Fornyelse av vognparken bidrar til en forsterket miljøinnsats og flere busser med universelt utformet materiell. Utfordringen for fylkeskommunen/ selskapene blir å dimensjonere tilbudet slik at det er tilstrekkelig kapasitet på bussene. De fleste skolebusser i Aust-Agder inngår i det ordinære rutetilbudet, og er åpne for alle passasjerer. Antallet passasjerer kan derfor variere fra dag til dag og det vil også være sesongsvingninger.

Departementet mener det er tilstrekkelig å ta utgangspunkt i passasjertall fra foregående skoleår for å dimensjonere transporten, for så å foreta justeringer.

Etter fylkesrådmannens vurdering vil innføring av et statlig pålegg om sitteplasser og setebelter i busser klasse II få liten betydning for fylkeskommunen. Pålegget er i tråd med de vedtak fylkestinget tidligere har fattet. Selskapene som kjører i Aust-Agder har vist stor vilje til å gjennomføre tiltak for å sikre skolebartransporten i fylket.

Redegjørelsen ovenfor viser at Aust-Agder fylkeskommune har vært seg sitt ansvar bevisst når det gjelder skolebartransporten. Etter fylkesrådmannens vurdering vil det ikke være nødvendig med særskilte pålegg om sikring av skolebartransporten. Det burde være opp til den enkelte fylkeskommune å sette de nødvendige krav i forbindelse kjøp av tjenesten.

Departementet har i forskriften unntatt skolebartransport som utføres med busser i klasse I, bybusser. Disse bussene er registrert for et stort antall ståplasser og er normalt ikke utstyrt med setebelter. En stor del av skoletransporten i byene i Aust-Agder foretas med denne typen busser. Det er ikke begrensninger på hvor busser i klasse I kan kjøre. Det er heller ikke satt en særskilt øvre fartsgrense for disse bussene. Departementet har foreslått at det er fylkeskommunen i samarbeid med busselskapene som skal ta en hensiktsmessig vurdering av i hvilke tilfeller og på hvilke strekninger det er forsvarlig å benytte bybuss ved skoleskysst.

Busser i klasse I, bybusser, er utformet i henhold til EU-direktiv om universell utforming og sikkerhet. Mange busselskaper har kjøpt busser i klasse I for å oppfylle kravene om universell utforming. Det kan ved inngåelse av nye avtaler / anbud bli et fordyrende element at de busser som er i markedet ikke kan benyttes, og at det må foretas nyinvesteringer. I samsvar med inngåtte avtaler med busselskapene vil fylkeskommunen i dialog med selskapene se på hvordan skoleskyssen organiseres slik at bruk av ståplasser minimaliseres innenfor inngåtte avtaler.

Transport i kommunens regi:

En del av skoletransporten er kommunenes ansvar. Partene i høringen er bedt om å kommentere om hvorvidt den nye forskriften også bør gjelde transport som er organisert av kommunen.

Dersom det er trafiksikkerheten og sikring av skoleelever i bussene som er hovedhensikten med innføring av en ny forskrift bør det ikke være avgjørende hvilken juridisk instans, eller forvaltningsnivå som har ansvaret for transporten. Fylkesrådmannen mener derfor at de samme regler bør gjelde for all skolebartransport, uavhengig om det er fylkeskommunen eller kommunene som har ansvaret.

Departementet anser at innføring av ny forskrift ikke vil medføre vesentlig økte kostnader for fylkeskommunene. Bakgrunnen for dette er at de fleste løpende kontrakter vil være avsluttet ved innføring av forskriften i 2015 / 2016. Fornying av bussparken i perioden frem til innføring av forskriften vil også medføre at eldre busser uten setebelter vil bli byttet ut. Departementet har ikke kommentert eventuell økning av kostnadene som følge av dimensjoneringsforpliktelsene fylkeskommunen får gjennom ny forskrift.

Fylkesrådmannen mener prinsipielt at staten må dekke eventuelle merkostnader fylkeskommunen blir påført ved innføring av ny forskrift. Det er stor usikkerhet om kostnader knyttet til dimensjoneringspålegget og eventuelle begrensninger i bybussers virkeområde.

5. KONKLUSJON

Etter fylkesrådmannens vurdering bør det være fylkeskommunens ansvar å organisere og dimensjonere skolebartransporten slik at en får ivaretatt sikkerheten på en god måte. Når det gjelder de konkrete forslagene som er i høringen vil fylkesrådmannen anbefale at fylkestinget i Aust-Agder støtter forslaget om endring av vegtrafikklovens § 40 a annet ledd. Fylkesrådmannen anbefaler også å støtte forslaget til ny forskrift om krav til særlige sikringstiltak ved skoleskyss i buss. Endringene er i tråd med de vedtak om sikring av skolebartransporten som tidligere er fattet av fylkestinget i Aust-Agder. En eventuell ny forskrift vil få virkning fra skoleåret 2015 / 2016.

Innføring av ny forskrift fra skoleåret 2015 / 2016 vil ikke føre til at fylkeskommunen nedprioriterer sitt arbeid innenfor dette feltet. Tidligere vedtak fattet av fylkestinget vil bli fulgt opp i avtaleperioden.

Fylkesrådmannen anbefaler at forskriften får virkning også for den skolebartransporten som utføres i kommunal regi.

Vedlegg:

Høringsnotat - forslag om endring av vegtrafikkloven § 40 a annet ledd og forslag til ny forskrift om krav til særlige sikringstiltak ved skoleskyss i buss